

Практичне заняття №8

Тема роботи: Вивчення схем сертифікації різних типів виробництва

Мета роботи: вивчити діючі схеми сертифікації продукції залежно від типу виробництва.

Теоретичні відомості

Обов'язкову сертифікацію продукції запроваджено в Україні у 1993 році як інструмент захисту споживача від недоброякісних і небезпечних товарів що надходять на ринок України, сертифікація відіграє свою позитивну роль. На теперішній час сертифікація залишається єдиним засобом підтвердження відповідності в Україні.

Діяльність з підтвердження відповідності спрямована на:

- запобігання реалізації продукції, небезпечної для життя, здоров'я та майна громадян і навколишнього природного середовища;
- запобігання виникненню на народногосподарських об'єктах надзвичайних ситуацій природного або техногенного походження;
- забезпечення сумісності та взаємозамінності продукції,
- забезпечення раціонального використання всіх видів ресурсів;
- сприяння споживачеві в компетентному виборі продукції;
- створення сприятливих умов для участі об'єктів підприємницької діяльності в міжнародному економічному науково-технічному співробітництві та міжнародній торгівлі.

Виробник (постачальник) може засвідчити відповідність продукції нанесенням на продукцію національного знаку відповідності. Право маркувати продукцію національним знаком відповідності може надаватись у разі отримання у встановленому порядку сертифіката відповідності державної системи сертифікації.

Сертифікація є однією з достовірних форм підтвердження відповідності для продукції, що є небезпечною для життя, здоров'я та майна громадян і для навколишнього середовища. Сертифікація в законодавчо регульованій сфері проводиться виключно в державній системі і сертифікації.

Обов'язкова сертифікація проводиться акредитованими органами з сертифікації, уповноваженими в державній системі сертифікацій і в усіх випадках включає випробування продукції для визначення її характеристик в акредитованих та уповноважених випробувальних лабораторіях (центрах). Обов'язкова сертифікація в усіх випадках повинна включати перевірку та випробування продукції для визначення її характеристик і подальший державний технічний нагляд за сертифікованою продукцією.

Добровільна сертифікація (сертифікація у законодавчо нерегульованій сфері) може здійснюватись для будь-якої продукції на відповідність будь-яким вимогам нормативних документів з ініціативи виробника, продавця, споживача, органів державної виконавчої влади, громадських організацій та окремих громадян на договірних умовах між заявником та органом із сертифікації. Сертифікати та інші документи, що засвідчують відповідність, які видаються при цьому, не можуть замінювати аналогічні документи, що видані в результаті проведення сертифікації в законодавчо регульованій сфері.

Роботи з добровільної сертифікації мають право проводити будь-які організації (підприємства), які акредитовані як органи із сертифікації, випробувальні лабораторії (центри) відповідно до чинного законодавства, включаючи акредитовані органи та випробувальні лабораторії (центри) державної системи сертифікації. Добровільна сертифікація продукції має на меті комерційні цілі, яких намагаються досягти її учасники, а саме:

- споживачі хочуть підвищити свою впевненість в тому, що запропонована продукція за параметрами якості відповідає заявленому рівню. Вони тим більше цінують сертифікат, чим більше довіряють організації, яка його видала;

– постачальники намагаються збути сертифіковану продукцію за світовими цінами. Відсутність сертифікату знижує ціну продукції, а його наявність є додатковою рекламою продукції з метою збільшення попиту на неї;

– виробники зацікавлені в сертифікації як в інструменті, що захищає ринок, перш за все вітчизняний, від продукції конкуруючих фірм;

– органи з сертифікації зацікавлені у розвитку сертифікації, бо отримують прибуток від цієї діяльності.

Оцінка відповідності – це процес, за посередництвом якого продукція, послуга або система оцінюється по відношенню до стандарту.

Оцінка відповідності може складатися з одного, декількох або з усіх наступних видів діяльності:

- випробування зразків;
- вибіркові перевірки;
- оцінка технологічного процесу;
- сертифікація і реєстрація систем управління;
- сертифікація продукції.

Згідно Державного стандарту України, ДСТУ 3413 -96 “Система сертифікації УкрСЕПРО Порядок проведення сертифікації продукції” оцінка відповідності здійснюється за однією з схем (моделей), наведених в табл. 1.

Таблиця 1

Схеми (моделі) сертифікації продукції в системі УкрСЕПРО

Продукція, що сертифікується	Назва робіт					Документи, які видаються органом з сертифікації продукції
	Обстеження виробництва	Атестація виробництва	Сертифікація (оцінка) системи якості	Випробування з метою сертифікації	Технічний нагляд	
Одиничний виріб	Не проводиться	Не проводиться	Не проводиться	Проводиться по кожному виробу	Не проводиться	Сертифікат відповідності на кожний виріб
Партія продукції (виробів)	Не проводиться	Проводиться, якщо це вирішено органом з сертифікації та заявником	Не проводиться	Проводиться на зразках продукції, що відібрані в порядку і в кількості, які встановлені органом з сертифікації	Не проводиться	Сертифікат відповідності на партію продукції (виробів) з наведенням розміру сертифікованої партії
Продукція, що випускається серійно	Проводиться	Не проводиться	Не проводиться	Проводиться на зразках продукції, що	Проводиться через випробування	Сертифікат відповідності з терміном дії,

				відібрані в порядку і в кількості, які встановлені органом з сертифікації	я зразків продукції з періодичністю, в обсязі та в порядку, що встановлені органом з сертифікації. В разі необхідності проводиться перевірка виробництва	що встановлюється ліцензійною угодою з терміном дії до одного року
Продукція, що випускається серійно	Не проводиться	Проводиться	Не проводиться	Проводиться на зразках продукції, що відібрані в порядку і в кількості, які встановлені органом з сертифікації	Проводиться в порядку, який встановлений органом з сертифікації, включає перевірки виробництва та контрольні випробування зразків продукції	Сертифікат відповідності з терміном дії, що встановлюється ліцензійною угодою з терміном дії до двох років
	Не проводиться	Не проводиться	Не проводиться	Проводиться на зразках продукції, що відібрані в порядку і в кількості, які встановлені органом з сертифікації	Проводиться в порядку, який встановлений органом з сертифікації	Сертифікат відповідності з терміном дії, що встановлюється ліцензійною угодою з терміном дії до трьох років з врахуванням терміну дії атестата виробництва
	Не	Не	Проводиться	Проводиться	Проводиться	Сертифікат

	проводиться	проводиться	органом з сертифікації систем якості	на зразках продукції, що відібрані в порядку і в кількості, які встановлені органом з сертифікації	в порядку, який встановлений органом з сертифікації продукції та систем якості	відповідності з терміном дії, що встановлюється ліцензійною угодою з терміном дії до трьох років з врахуванням терміну дії сертифіката на систему якості
--	-------------	-------------	--------------------------------------	--	--	--

Стандартом рекомендовано при виборі схеми сертифікації керуватися такими правилами:

- сертифікат на одиничний виріб видається на підставі позитивних результатів випробувань цього виробу, що проведені у випробувальній лабораторії;
- сертифікат на партію продукції (виробів) видається на підставі позитивних результатів випробувань зразків продукції (виробів), що відібрані від партії в порядку та кількості, які визначені органом з сертифікації;
- розмір партії (штук, кг, м, кв.м. тощо) наводиться заявником у заявці на сертифікацію;
- ліцензія на право користування сертифікату відповідності щодо продукції (виробів), яка виготовляється виробником серійно протягом встановленого ліцензією строку, надається органом з сертифікації на підставі позитивних результатів первісних випробувань в акредитованій лабораторії, ліцензія на право користування сертифікату відповідності щодо продукції (виробів), яка виготовляється виробником серійно протягом встановленого ліцензією строку, надається органом з сертифікації продукції на підставі сертифікації системи забезпечення якості під час виготовлення цієї продукції тільки в тому випадку, якщо за технологічним процесом виробництва кожна одиниця продукції підлягає контролю на відповідність, до якого вона сертифікується.

Одиницею продукції вважається:

- один штучний виріб;
- партія продукції, що супроводжується одним сертифікатом відповідності або одним супроводжувальним документом, в якому є посилання на сертифікат відповідності;
- партія продукції, що виготовлена з однієї й тієї самої партії вихідної сировини, матеріалів тощо.

Орган з сертифікації продукції має право проводити випробування сертифікованої продукції з метою технічною нагляду у випробувальній лабораторії, а також застосовувати інші правила щодо вибору схеми (моделі) сертифікації, наведеної в таблиці 1, залежно від специфіки продукції та особливостей її виробництва.

Підтвердження факту сертифікації продукції може здійснюватись одним із нижченаведених способів:

- оригіналом сертифікату відповідності;
- знаком відповідності згідно вимог ДСТУ 2296 - 93;

- копією сертифіката відповідності, завіреною органом, який видав сертифікат, або територіальним центром стандартизації, метрології та сертифікації;
- інформацією в документації, яка додається до продукції із зазначенням номера сертифіката, терміну його дії та органу, що його видав.

Маркування продукції знаком відповідності здійснює заявник. Право маркування продукції знаком відповідності надається заявнику на підставі ліцензійної угоди.

Термін дії сертифікату відповідності, встановлюється в ліцензії і не продовжується. Порядок надання нової ліцензії замість тієї, що втратила силу, визначає орган з сертифікації продукції в кожному конкретному випадку згідно з вимогами порядку сертифікації конкретної продукції.

За результатами технічного нагляду за виробництвом сертифікованої продукції орган з сертифікації продукції може зупинити або припинити дію ліцензії чи сертифіката у випадках:

- порушення вимог, які ставляться до продукції під час обов'язкової сертифікації;
- порушення вимог технології виготовлення, правил приймання, методів контролю та випробувань, позначення продукції, що узгоджені з органом з сертифікації під час сертифікації продукції;
- зміни нормативних документів на продукцію або на методи її випробувань без попереднього погодження органом з сертифікації продукції;
- зміни конструкції (складу), комплектності або технології виготовлення продукції без попереднього погодження органом з сертифікації продукції.

У разі скасування сертифіката відповідності орган з сертифікації продукції інформує про це органи Держспоживзахисту та Держмиткомітету та інші зацікавлені організації. Заявник повинен повернути оригінали сертифіката та всі копії органу, який їх видав. Повернені оригінали та копії підлягають знищенню за актом.

Орган з сертифікації продукції та організації, що діють за його дорученням, несуть відповідальність за розголошення комерційної або професійної таємниці відносно конфіденційної інформації.

Хід роботи:

1) Проаналізувати відомості, що приведені в сертифікаті відповідності (додаток А) та визначити:

- яка серійність продукції, що сертифікується;
- чи проводилось обстеження виробництва;
- чи проводилась атестація виробництва;
- чи сертифікується система якості виробництва продукції;
- термін дії сертифікату відповідності.

Користуючись отриманою інформацією заповнити таблицю 2.

Таблиця 2

Схема (моделі) сертифікації (вказати найменування продукції)

Продукція, щосертифікується	Назва робіт					Документи, які видаються органом з
	Обстеження	Атестація	Сертифікація	Випробування з метою	Технічний нагляд	

	вироб ництва	вироб ництва	(оцінк а) систе ми якості	сертифікації		сертифікації продукції

2) Зробити висновки про доцільність застосування інших схем сертифікації з метою продовження терміну дії сертифіката відповідності.

Звіт за результатами роботи

Звіт студента за результатами роботи на тему “Вивчення схем сертифікації різних типів виробництва” повинен містити:

1. Короткі теоретичні відомості.
2. Заповнену за результатами аналізу змісту сертифікату відповідності таблицю 2.
3. Висновки про доцільність застосування інших схем сертифікації з метою продовження терміну дії сертифіката відповідності.